

Гл. ас. д-р Аглика Кънева*

АНАЛИЗ НА БРУТНИТЕ КРЕДИТИ И АВАНСИ НА БАНКИТЕ В БЪЛГАРИЯ И ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ (2007-2017 Г.)

Изследвана е динамиката на банковото кредитиране в България през периода 2007-2017 г. Въз основа на направеното сравнително проучване на динамиката на брутните кредити и аванси у нас и в останалите държави-членки на Европейския съюз (от и извън Еврозоната) са изведени основните тенденции в тази област в нашата страна и в ЕС.¹

JEL: G210

Ключови думи: банки; банкова система; брутни кредити и аванси; България; Европейски съюз

Познаването на банковата дейност – нейната същност, специфичните ѝ характеристики, проблеми за банките при кредитния процес, особености при функциониране на банките и значението на дейността им за българската икономика, са необходими предпоставки за поддържане на стабилна банкова система в България. Във връзка с това целта на изследването е да се обоснове значението на кредитирането за финансовите резултати на банките и ефективното им функциониране, както и за икономическото развитие на страната ни. Аргументите се свързват с предимствата от кредитирането и дейността на банките за отделните клиенти и за българската икономика. Периодът на изследването обхваща годините на световната финансова и икономическа криза и дълговата криза в Еврозоната – от януари 2007 до декември 2017 г. вкл. Използвани са официални статистически данни на Българска народна банка и Европейската централна банка, както и данни от финансовите отчети на банките за съответните години. Обект на изследването е дейността на банките, а предмет – същностната характеристика на банковото кредитиране; предпоставките за оптималното кредитиране от банките в България и проблемите, възникващи при банковото кредитиране.

Използваната методология е комбинация от няколко аналитични метода и по-конкретно: сравнителен анализ, индукция и дедукция, дескриптивен анализ и синтез, историко-логически анализ. Предпочитание е отдадено на аналитичния подход, който гарантира по-голяма обективност на резултатите.

БНБ групира банките в България в три групи в зависимост от размера на активите им. Мястото на банките в групите се променя в края на всеки отчетен

* УНСС, катедра „Финанси“, aglika.kaneva@abv.bg

¹ Chief Assistant Prof. Aglika Kaneva, PhD. ANALYSIS OF THE GROSS LOANS AND ADVANCES OF THE BANKS IN BULGARIA AND THE EUROPEAN UNION (2007-2017). *Summary:* The dynamics of the gross loans and advances of banks in Bulgaria has been examined in the 2007-2017 period. A comparative study has been made of the dynamics of the gross loans and advances of the banks in Bulgaria and the other EU member states. The major trends of bank lending in our country and the European Union have been enumerated. *Keywords:* banks; banking system; gross loans and advances; Bulgaria; the European Union.

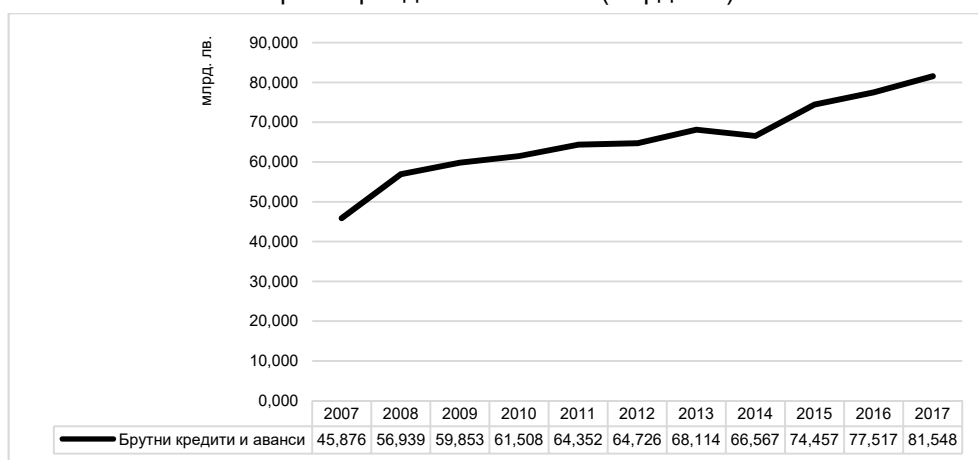
Анализ на брутните кредити и аванси на банките в България и Европейския съюз (2007 – 2017 г.)

период. Първа група се състои от петте най-големи банки на базата на общите им активи към всеки отчетен период, втора – от останалите, а в трета група влизат клонове на чуждестранни банки в България.²

Динамика на брутните кредити и аванси на банките в България през периода 2007-2017 г.

Фигура 1

Брутни кредити и аванси на банковата система в България през периода 2007-2017 г. (млрд. лв.)



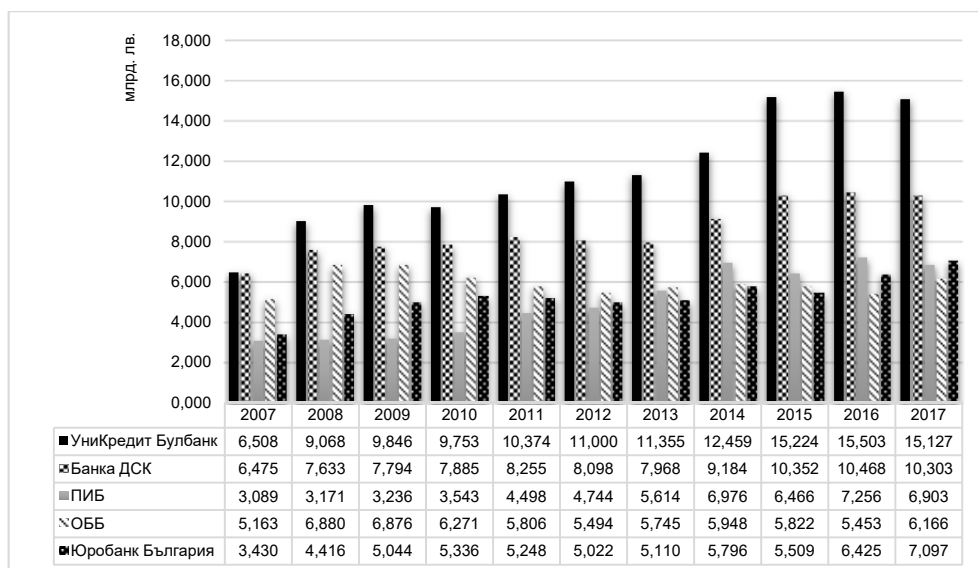
Източник. БНБ. Банките в България, за съответните години.

² В първа група към 31 декември 2017 г. се включват УниКредит Булбанк АД, Банка ДСК ЕАД, Първа инвестиционна банка АД, Юробанк България АД и Обединена българска банка АД. Банките във втора група към 31 декември 2017 г. са Райфайзенбанк (България) ЕАД, Сосиете Женерал Експресбанк АД, Централна кооперативна банка АД, СИБАНК ЕАД, Банка Пиреос България АД, Алианс Банк България АД, Българска банка за развитие АД, Инвестбанк АД, Прокредит банк (България) ЕАД, Общинска банка АД, Интернешънъл асет банк АД, Българо-американска кредитна банка АД, Търговска банка "Д" АД, ТИ БИ АЙ Банк ЕАД, Токуда банк АД, Тексим Банк АД и Търговска банка Виктория ЕАД. Към 31 декември 2017 г. банките от трета група са Ситибанк Европа АД, клон България, БНП Париба С.А. – клон София, ИНГ банк Н.В. – клон София, Те-Же Зираат банкас – клон София и Ишбанк АГ – клон София. В анализа са включени и банките, които са функционирали в България през отделни години от периода 2007-2017 г., но не функционират към 31 декември 2017 г. Това са Корпоративна търговска банка АД, която фалира през 2014 г., ТБ МКБ Юнионбанк АД, която през 2014 г. беше придобита от Първа инвестиционна банка АД, Емпорики банк – България ЕАД, която Креди Агрикол, Франция, придоби през 2012 г., Креди Агрикол България ЕАД, която през 2014 г. КТБ АД придоби и преименува на ТБ Виктория ЕАД, и НЛБ Банка София АД, която Ти Би Ай Еф Файненшъл Сървисиз Би Ви придобива през 2011 г. и е създадена ТИ БИ АЙ Банк ЕАД. Тези банки са от втора група. Допълнително включените в анализа банки от трета група са Алфа Банк – клон България, която функционира в България до март 2016 г., когато е придобита от Юробанк България АД, Регионална Инвестиционна Банка – клон България, която осъществява дейност в България през периода 2009-2012 г., както и Банк Леуми Румъния С.А. – клон София, която осъществява дейност в България единствено през 2008 г.

Банковото кредитиране е един от факторите за икономическия растеж през предкризисния период. Брутните кредити и аванси на банките в България нарастват непрекъснато и значително през целия анализиран период с изключение на 2014 г., когато е отбелязано леко понижение спрямо предходната година. Стойностите на показателя се покачват съществено през 2008 г. – с 11.063 млрд. лв. Тенденцията към нарастване се запазва, макар и с по-умерени темпове, до 2013 г. През 2017 г. брутните кредити и аванси се равняват на 81.548 млрд. лв. (вж. фиг. 1).

Фигура 2

Брутни кредити и аванси на банките от първа група в България през периода 2007-2017 г. (млрд. лв.)



Източник. БНБ. Банките в България, за съответните години.

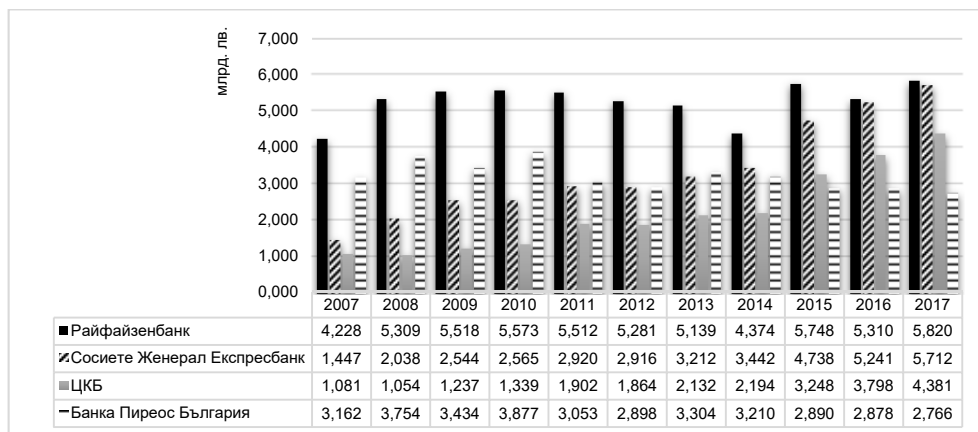
Динамиката на брутните кредити и аванси на банките от първа група в България показва, че през 2007-2016 г. в УниКредит Булбанк АД, Банка ДСК ЕАД и Първа инвестиционна банка (ПИБ) АД, те непрекъснато се увеличават а през 2017 г. е отчетено леко понижение. Повече от 2 пъти нарастват кредитите, отпуснати от ПИБ АД, Юробанк България АД и УниКредит Булбанк АД., а в Обединена българска банка (ОББ) АД показателят се задържа на близки нива (фиг. 2).

На фиг. 3, 4, 5 и 6 е представена динамиката на брутните кредити и аванси на банките от втора група в България през периода 2007-2017 г.

Анализ на брутните кредити и аванси на банките в България и Европейския съюз (2007 – 2017 г.)

Фигура 3

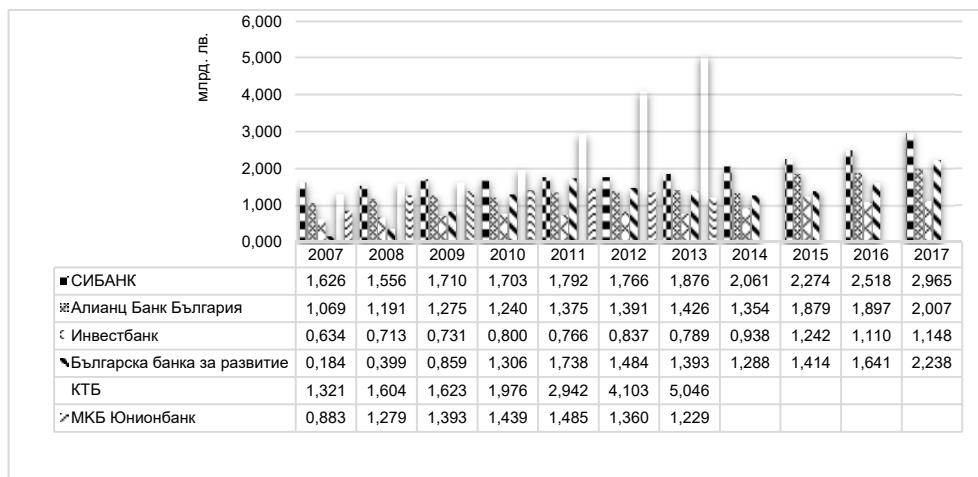
Брутни кредити и аванси на Райфайзенбанк (България) ЕАД, Сосиете Женерал Експресбанк АД, Централна кооперативна банка АД и Банка Пиреос България АД (млрд. лв.)



Източник. БНБ. Банките в България, за съответните години.

Фигура 4

Брутни кредити и аванси на СИБАНК ЕАД, Алианц Банк България АД, Българска банка за развитие АД, Инвестбанк АД, Корпоративна търговска банка АД и МКБ Юнионбанк АД (млрд. лв.)



Източник. БНБ. Банките в България, за съответните години.

Към края на периода 2007-2017 г. brutните кредити и аванси нарастват в сравнение с неговото начало във всички разглеждани банки от втора група с изключение на Банка Пиреос България АД. Най-значително е покачането за Сосиете Женерал Експресбанк АД, Българска банка за развитие АД, Централна кооперативна банка АД и Корпоративна търговска банка АД, а в Райфайзенбанк (България) ЕАД показателят се задържа на близки нива. През периода 2007-2011 г. brutните кредити и аванси се увеличават в повечето разглеждани банки, докато през 2012-2014 г. стойностите им се понижават. От 2015 г. до края на периода се наблюдава активизиране на кредитирането, което е най-значително през 2017 г. Прави впечатление, че през 2007-2013 г. кредитите, отпускани от Корпоративна търговска банка АД, нарастват непрекъснато.

През 2017 г. кредитният портфейл на Райфайзенбанк (България) ЕАД възлиза на 4.36 млрд. лв., като отчита ръст от близо 8% в сравнение с 2016 г. Увеличението в потребителското и корпоративното кредитиране на банката е над средното за пазара. Необслужваните кредити в портфейла ѝ са 3.7%, а покритието с провизии е 80% при съответно 10.2% лоши заеми за сектора и 52.8% покритие с провизии в банковата система. След няколко години на задържане и дори една година на спад тенденцията в сектора се обръща и в областта на корпоративното банкиране Райфайзенбанк (България) ЕАД отчита една от най-добрите години от финансовата криза до този момент. През 2017 г. корпоративното кредитиране бележи ръст от 7.3% (1.98 млрд. лв.) спрямо предходната година. Делът на оборотните кредити в портфейла на банката е 58% спрямо 42% дял на инвестиционните, но при новоотпуснатите през 2016 г. кредити съотношението се изравнява. Целта на Райфайзенбанк (България) ЕАД е да увеличи дела на инвестиционните кредити, като очакванията ѝ за 2018 г. са това кредитиране да вземе дори лек превес, ако се развива със същите темпове, както през първите няколко месеца от годината.

Основните сектори на икономиката, които Райфайзенбанк (България) ЕАД финансира през 2017 г., са „Търговия“ с дял от 37%, „Производство“ (31%) и „Земеделие“ (11%). Средният размер на сумата, която фирмите теглят под формата на инвестиционен кредит, е 395 хил. EUR, а при обратното финансиране – съответно 385 хил. EUR. В банкирането на дребно банката отчита ръст от 11% (1.77 млрд. лв.), като само новоотпуснатите потребителски и ипотечни кредити през 2017 г. са се увеличили над 30% спрямо 2016 г.

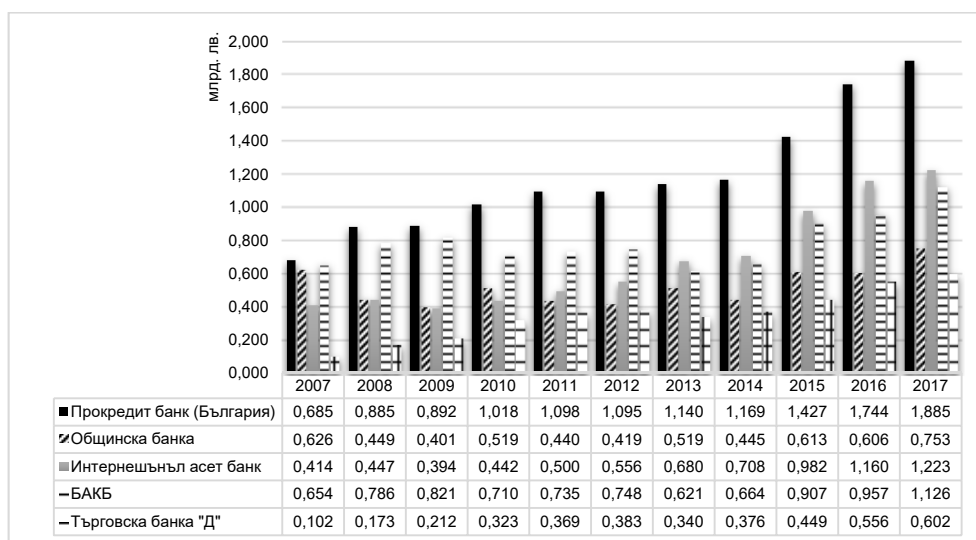
Подемът в икономиката през последните години води до увеличаване на инвестициите, в резултат от което се повишава и търсенето на финансиране от страна на българския бизнес. Във връзка с това Райфайзенбанк (България) ЕАД е отпуснала над 135 млн. EUR по програмите COSME, InnoFin и Инициатива за малки и средни предприятия, като е финансирала над 1060 проекта. Отворени са програми за 485 млн. EUR. През 2016 г. банката е подписала споразумение с Европейския инвестиционен фонд за 100 млн. EUR, а

през 2017 г. – за нови 150 млн. EUR по гаранционната схема COSME³ за развитие на малки и средни предприятия. В рамките на новото споразумение банката ще отпусне финансиране на фирми в общ размер на 250 млн. EUR. Към края на 2017 г. за малко над година Райфайзенбанк (България) ЕАД е финансирала 384 проекта на бизнеса по програма COSME.

Освен Райфайзенбанк (България) ЕАД и лизинговата ѝ компания Райфайзен Лизинг България ЕООД споразумения с Европейския инвестиционен фонд е сключила и СИБАНК ЕАД – едно през октомври 2015 г. и второ през 2017 г. Двете споразумения са за по 200 млн. лв.

Фигура 5

Брутни кредити и аванси на Прокредит банк (България) ЕАД, Общинска банка АД, Интернешънъл асет банк АД, Българо-американска кредитна банка АД и Търговска банка "Д" АД (млрд. лв.)

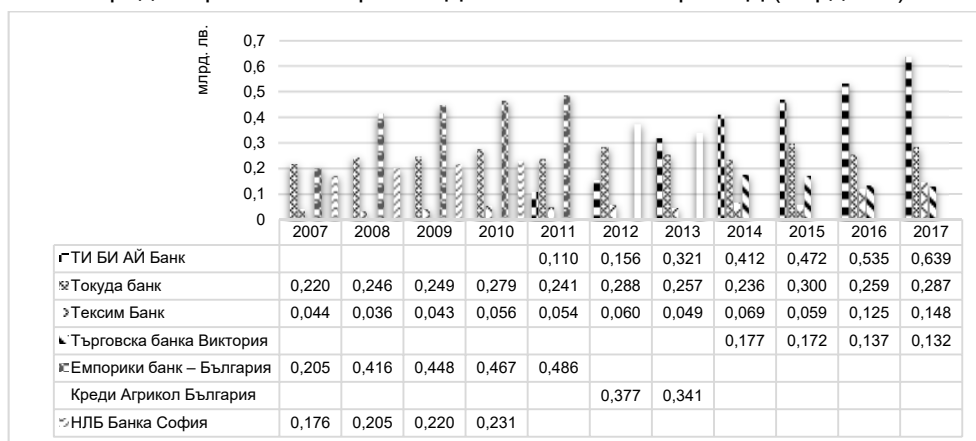


Източник. БНБ. Банките в България, за съответните години.

³ COSME е гаранционен инструмент, който се финансира от Европейския фонд за стратегически инвестиции в рамките на плана „Юнкер“ (плана за инвестиции за Европа). Банките, включили се към този инструмент, финансират със собствен ресурс кредити на малките и средните предприятия. По програмата се отпускат заеми за инвестиционно, обратно и лизингово финансиране. Основното предимство е, че те са с по-ниски нива на обезпечение, тъй като схемата е гаранционна. Максималният размер на кредитите е 3 млн. EUR, а срокът е до 10 години за инвестиционни и до 5 години за оборотни кредити. Европейският инвестиционен фонд покрива до 50% от риска по програмата чрез специални гаранционни инструменти. Именно това покритие на половината от риска за банката по единична сделка (един кредит към краен клиент) позволява да се намали изискваното от кредитополучателите обезпечение.

Фигура 6

Брутни кредити и аванси на ТИ БИ АЙ Банк ЕАД, Токуда банк АД, Тексим Банк АД, Търговска банка Виктория ЕАД, Емпорики банк – България ЕАД, Креди Агрикол България ЕАД и НЛБ Банка София АД (млрд. лв.)



Източник. БНБ. Банките в България, за съответните години.

В повечето от разглежданите банки от втора група брутните кредити и аванси нарастват към края на периода 2007-2017 г. в сравнение с неговото начало, като най-значително е покачването при ТИ БИ АЙ Банк ЕАД и Търговска банка "Д" АД. През 2008-2012 г. кредитирането в почти всички изследвани банки бележи непрекъснато увеличение, но през 2013 г. в голяма част от тях стойностите на показателя намаляват. След това – от 2014 г. до края на разглеждания период отново се отчита повишение, което е по-съществено през 2017 г. Прави впечатление понижението на стойностите на показателя за Общинска банка АД през 2008 и 2009 г. и през 2011 и 2012 г.

Прокредит банк (България) ЕАД е ключова институция, финансираща сектора на малките и средни предприятия (МСП) у нас,⁴ която е създадена през 2001 г. като специализирана в този тип кредитиране, запазвайки профила си и досега. През 2018 г. банката получава целеви заем от 50 млн. EUR от Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБРР), предназначен за финансиране на МСП, който ѝ позволява да подобри достъпа до дългосрочно финансиране за клиентите си и да разшири портфолиото си в цялата страна.⁵

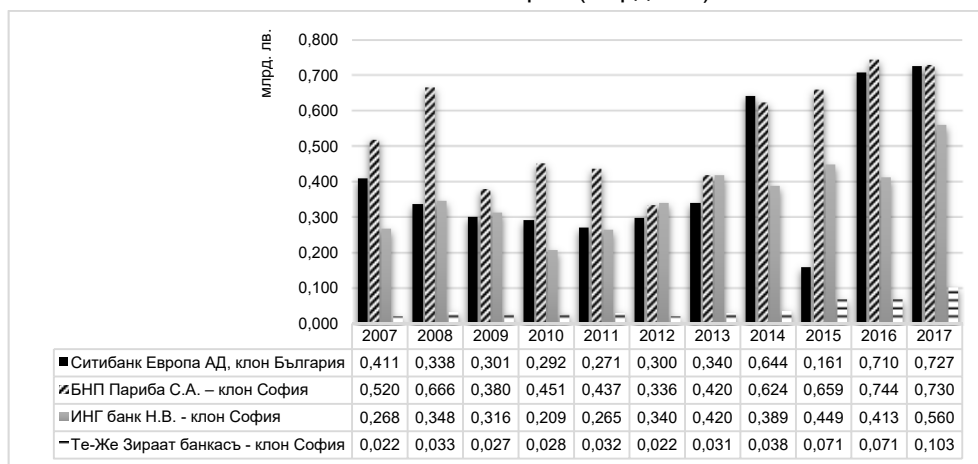
⁴ Секторът на МСП представлява три четвърти от заетостта на България, както и две трети от нейния БВП. Възстановявайки се от последната финансова криза, се очаква през следващите години секторът отново да започне да отчита растеж, поради което за него достъпът до финансиране е от съществено значение.

⁵ През 2018 г. ЕБРР придобива дял от 3.6% в Прокредит холдинг – германският собственик на Прокредит банк (България) ЕАД, чрез увеличение на капитала на холдинга с 61 млн. EUR през фондовата борса във Франкфурт, при което значителна част от издадените нови акции са записани от ЕБРР.

На фиг. 7 и 8 е представена динамиката на brutните кредити и аванси на банките от трета група в България през периода 2007-2017 г.

Фигура 7

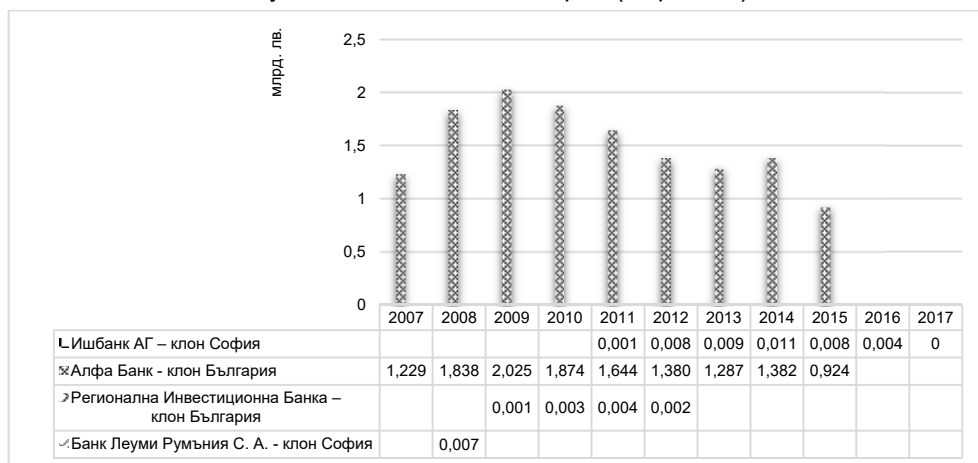
Brutни кредити и аванси на Ситибанк Европа АД, клон България, БНП Париба С.А. – клон София, ИНГ банк Н.В. – клон София и Те-Же Зираат банкасът – клон София (млрд. лв.)



Източник. БНБ. Банките в България, за съответните години.

Фигура 8

Brutни кредити и аванси на Ишбанк АГ – клон София, Алфа Банк – клон България, Регионална Инвестиционна Банка – клон България и Банк Леуми Румъния С. А. – клон София (млрд. лв.)



Източник. БНБ. Банките в България, за съответните години.

Данните показват, че през 2009 г. във всички клонове на чуждестранни банки брутните кредити и аванси намаляват с изключение на Алфа Банк – клон България, а през 2013 и 2014 г. стойностите на показателя в повечето разглеждани банки отново се повишават. През 2016 г. е отчетено увеличение спрямо 2007 г. във всички разглеждани клонове на чуждестранни банки с изключение на Алфа Банк – клон България и Ишбанк АГ – клон София, където стойностите бележат спад. Най-значително е нарастването на показателя при Те-Же Зираат банка – клон София и ИНГ банк Н.В. – клон София.

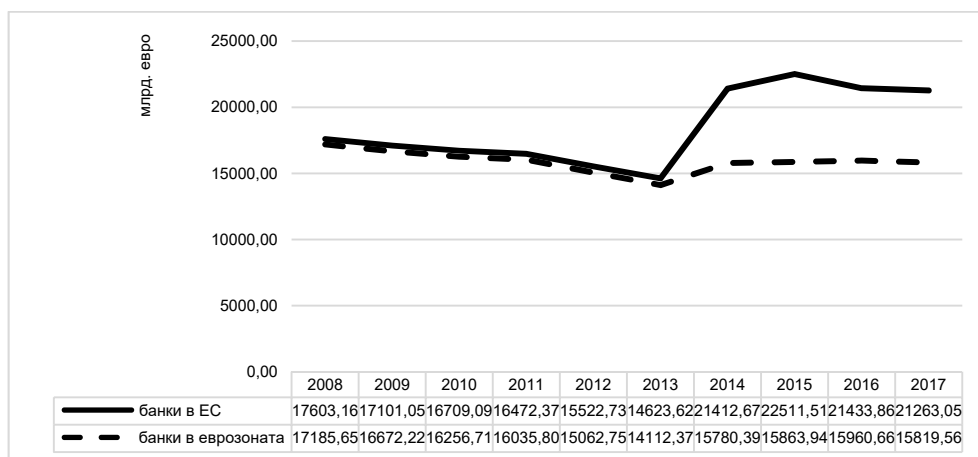
От изложеното дотук може да се обобщи, че брутните кредити и аванси нарастват непрекъснато и значително при банките от първа група и при банките от втора група с по-малък размер на активите. Активизирането на кредитирането в България отразява устойчивия икономически растеж, а според някои експерти то се дължи на цикличност.

Сравнителен анализ на брутните кредити и аванси на банките в страните-членки на Европейския съюз през периода 2007-2017 г.

Брутните кредити и аванси на банките в Европейския съюз и в Евроразоната са с близки стойности и до 2013 г. се изменят паралелно, като тенденцията е към трайно намаление. През 2014 г. и при двете групи банки се отчита увеличение на кредитирането, което е много по-силно изразено при банките в ЕС. От 2015 г. до края на разглеждания период стойностите на показателя в страните от Евроразоната се задържат на близки нива до тези от 2014 г., докато при банките в ЕС се наблюдава известна динамика (фиг. 9).

Фигура 9

Брутни кредити и аванси на банките в Европейския съюз и в Евроразоната през периода 2008-2017 г. (млрд. EUR)

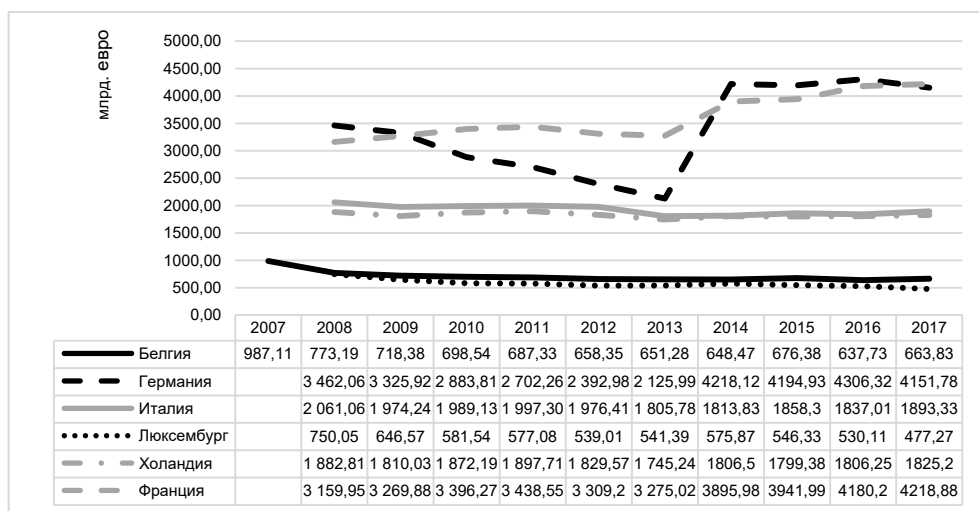


Източник. <https://www.ecb.europa.eu/>.

Трябва да се отбележи, че докато в ЕС брунтните кредити и аванси още през 2014 г. превишават предкризисните си стойности, в Еврозоната през 2017 г. все още стойностите са по-ниски, отколкото през 2008 г. Следователно може да се твърди, че по отношение на този показател банките в ЕС са се възстановили от финансовата криза, докато в Еврозоната все още не са преодолени напълно последиците от нея.

Фигура 10

Брунтни кредити и аванси на банките в Белгия, Германия, Италия, Люксембург, Холандия и Франция (млрд. EUR)

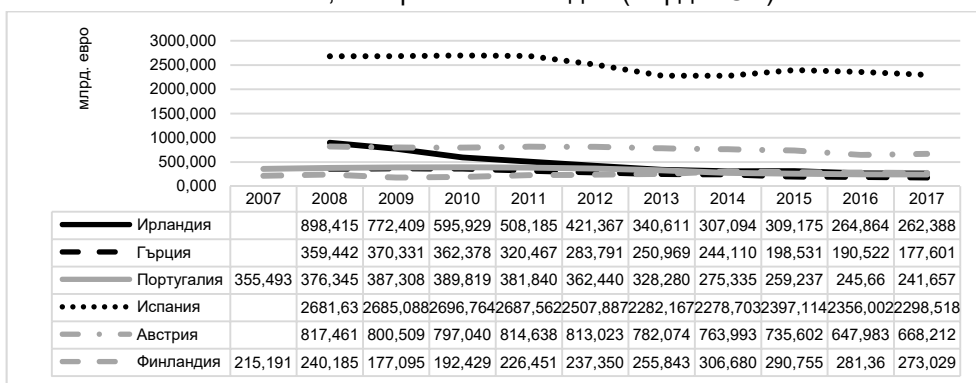


Източник. <https://www.ecb.europa.eu/>.

Брунтните кредити и аванси на банките в по-голямата част от страните – основателки на Европейската икономическа общност (вж. фиг. 10), намаляват към края на анализирания период в сравнение с неговото начало, като понижението е най-сериозно в Люксембург и Белгия. Изключение са банковите системи на Германия и Франция, където показателят нараства и се наблюдава по-съществена динамика. В банките в Германия се отчита намаление на кредитирането от 3462.06 млрд. EUR през 2008 г. до 2125.99 млрд. EUR през 2013 г., след което през 2014 г. стойностите рязко се покачват и достигат до 4218.12 млрд. EUR, или почти двойно, като се задържат на близки нива до края на анализирания период. Отпуснатите от френските банки кредити се увеличават постепенно през всяка година от разглеждания период с изключение на 2012 и 2013 г., когато е отчетено понижението. Брунтните кредити и аванси намаляват в анализираните страни през 2009, 2012 и 2013 г., а увеличение спрямо предходната година се отчита през 2014 и 2017 г.

Фигура 11

Брутни кредити и аванси на банките в Ирландия, Гърция, Португалия, Испания, Австрия и Финландия (млрд. EUR)

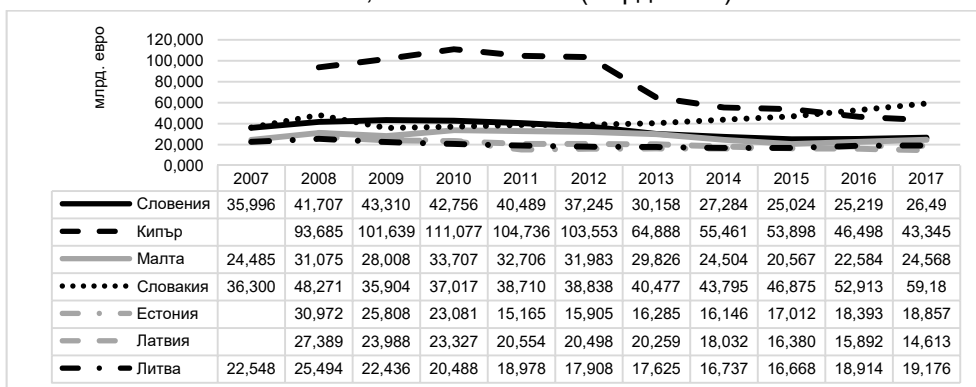


Източник. <https://www.ecb.europa.eu/>.

Общо за целия разглеждан период брутните кредити и аванси на банките в по-голяма част от страните, включени в анализа, намаляват, а във Финландия те нарастват. Най-голямо е намалението за банковата система на Ирландия – от 898.415 млрд. EUR през 2008 г. до 262.388 млрд. EUR през 2017 г. През 2008 г. банките в Португалия и Финландия, за които са налични данни за 2007 г., отчетат увеличение на отпуснатите кредити. През 2011-2017 г. стойностите на показателя спадат в повечето изследвани държави. Изключение от тази тенденция е Финландия, където през 2010-2014 г. банковото кредитиране непрекъснато се увеличава, след което до края на периода се наблюдава намаление (фиг. 11).

Фигура 12

Брутни кредити и аванси на банките в Словения, Кипър, Малта, Словакия, Естония, Латвия и Литва (млрд. EUR)

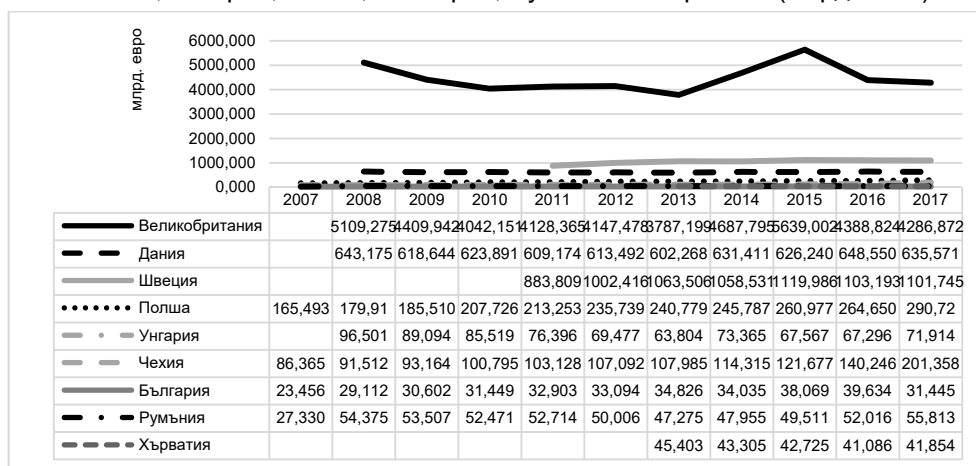


Източник. <https://www.ecb.europa.eu/>.

В повечето нови страни-членки на Европейския съюз, включени в анализа, брутните кредити и аванси на банките понижават стойностите си, а в Словакия нарастват. Най-значително е намалението в Кипър. Първоначално през 2008 г. банковото кредитиране нараства, след това през 2009 г. в по-голяма част от разглежданите държави бележи спад, който продължава и през 2011-2015 г. През 2016 и 2017 г. е отчетено повишение в стойностите на показателя (фиг. 12).

Фигура 13

Брутни кредити и аванси на банките във Великобритания, Дания, Швеция, Полша, Унгария, Чехия, България, Румъния и Хърватия (млрд. EUR)



Източник: <https://www.ecb.europa.eu/>; БНБ. Банките в България, за съответните години.

Брутните кредити и аванси на банките в повечето от изследваните страни, които не са част от Евроразона, нарастват в края на анализирания период в сравнение с неговото начало, но във Великобритания, Дания, Унгария и Хърватия те намаляват през 2017 г. в сравнение с 2007 г. През 2011 и 2012 г. те се увеличават във всички страни с изключение на Унгария, Дания и Румъния. Стойностите на показателя за Великобритания са значително по-високи, отколкото за другите страни-членки на ЕС, които са извън Евроразона. Банковото кредитиране в България се активизира с всяка година през периода 2007-2016 г., като през 2017 г. е отчетено понижение. Освен у нас непрекъснато увеличение на банковите кредити се наблюдава и в Швеция, Полша и Чехия. По този показател страната ни се представя много добре в сравнение с другите членки на ЕС извън Евроразона (фиг. 13).

От представеното изследване на брутните кредити и аванси на банките в България през периода 2007-2017 г. и от сравнителния анализ на показателя в страните-членки на ЕС могат да се направят следните изводи:

Първоначално кредитирането на банките у нас е ограничено, което се дължи на икономическите условия в страната и по-конкретно на финансовата криза, но през последните три години от периода вече се очертава тенденция към увеличение.

През 2007-2017 г. брутните кредити и аванси в разгледаните банки от първа, втора и трета група нарастват, като изключение правят Алфа Банк – клон България и Ишбанк АГ – клон София. В ОББ АД показателите се запазват без съществени изменения. Увеличението при банките от втора група с по-малък размер на активите е най-значително в Търговска банка "Д" АД и ТИ БИ АЙ Банк ЕАД. Нарастването на брутните кредити и аванси е по-голямо, отколкото това на привлечените средства от банките от първа група, както и от банките от втора група с по-малък размер на активите. Стойностите на показателя се покачват постоянно и съществено при банките от първа група и по-малките банки от втора група.

Банките в ЕС се представят по-добре от тези в Евроразоната при възстановяване от ефектите от финансовата криза. Доказателство за това е, че през 2017 г. брутните кредити и аванси на банките от Евроразоната все още са пониски, отколкото в периода преди финансовата криза, докато в ЕС още през 2014 г. те превишават стойностите отпреди кризата.

Банковото кредитиране в по-голямата част от старите страни-членки на ЕС намалява през 2017 г. в сравнение с 2008 г. с изключение на Германия и Франция, като най-голямо е понижението в Люксембург и Белгия. Същото важи и за новите страни-членки, които са част от Евроразоната, с изключение на Словакия, където е отчетено повишение. В повечето анализирани държави от ЕС, които са извън Евроразоната, стойностите на показателя се увеличават, през 2017 в сравнение с 2007 г. Анализът по страни показва, че към края на разглеждания период в сравнение с неговото начало банковите кредити намаляват в държавите от Евроразоната и се увеличават в тези извън нея.

България се представя много добре по отношение на брутните кредити и аванси както спрямо другите страни, които не са част от Евроразоната, така и спрямо членките на ЕС, включени в анализа – у нас стойностите на показателя се увеличават през всички години от разглеждания период.

Банките в България трябва да се въздържат от проциклично поведение при нарастване на кредитирането. В стремежа си да реализират по-високи печалби и да постигнат по-големи пазарни дялове те може да формират портфейли от кредити, вкл. и чрез занижаване на изискванията за кредитиране, които при обръщане на икономическия цикъл да не се обслужват от кредитополучателите.

Активизирането на кредитирането предполага повишено внимание от страна на банките към кредитния риск. Периодите на кредитна експанзия са и периоди на натрупване на потенциал за бъдеща реализация на кредитен риск и поява на нови активи с проблемно качество (вж. Тримесечен бюлетин на Асоциацията на банките в България, 2018..., с. 1). Банките в България целят

по-висока доходност и се конкурират за клиенти, но занижаването на стандартите за кредитиране е предпоставка за натрупване на лоши кредити в бъдеще. Това е от съществено значение при очакваното повишение на лихвените проценти в средносрочен период. Постигането на целите, свързани с показателите за кредитен растеж и пазарен дял, не бива да бъде за сметка на точното оценяване, измерване и управление на кредитния риск.

Лихвените проценти са на исторически най-ниските си нива, но при покачване в бъдеще част от кредитополучателите няма да са в състояние да обслужват задълженията си. Жилищното кредитиране показва най-бърз темп на растеж, поради което банките трябва да внимават при отпускане на жилищни кредити, като следят съотношението между размера на новоотпуснатите кредити и стойността на ипотекираните имоти (вж. БНБ. Банките в България, юли-септември 2017, с. 11).

Предвижданията са, че българските банки ще подобрят показателите си за рентабилност и нива на необслужвани кредити, които са под средните стойности за Европа, без да бъдат засегнати от затягането на регулаторните изисквания през 2018 г. Бързият икономически растеж в България ще засили търсенето на ипотечи, на потребителски, както и на корпоративни кредити. Кредитният ръст ще помогне на банките да продължат да намаляват сравнително високите си нива на лоши кредити.

Очаква се умерен ръст на кредитирането – това ще позволи да се генерират сходни на досегашните печалби от банките и да се поддържа висока ликвидност, изпълняваща ролята на спасителен буфер, който да намали системния риск при криза. Предвижданото увеличение на кредитирането се движи основно от домакинствата. Очаква се те да теглят повече ипотечни кредити като резултат от подобрените потребителски нагласи. Трябва да се вземе предвид и относително ниската задлъжнялост на българските домакинства в сравнение със страните от ЦИЕ.⁶

За ръста при кредитите допринася прочистването на портфейлите от лоши кредити от банките в България, което прави по-видимо действителното увеличение на кредитирането. Необслужваните кредити продължават да намаляват, като делът им в кредитния портфейл на българската банкова система в края на първото тримесечие на 2018 г. е 9.3%. Изчистването на проблемните кредити ще бъде дългосрочен процес, който ще подобри качеството на активите.

Увеличаването на кредитирането във възходящата фаза на икономическия цикъл е свързано с покачване на инвестициите и потреблението в икономиката, но в също време и с някои рискове в бъдеще от формиране на лоши кредити в банковите портфейли. Ето защо банките трябва да ограничат възможностите за реализацията им до минимум с кредитната си дейност.

⁶ www.moody.com

Използвана литература:

- БНБ. Банките в България, октомври – декември 2007 г.
БНБ. Банките в България, октомври – декември 2008 г.
БНБ. Банките в България, октомври – декември 2009 г.
БНБ. Банките в България, октомври – декември 2010 г.
БНБ. Банките в България, октомври – декември 2011 г.
БНБ. Банките в България, октомври – декември 2012 г.
БНБ. Банките в България, октомври – декември 2013 г.
БНБ. Банките в България, октомври – декември 2014 г.
БНБ. Банките в България, октомври – декември 2015 г.
БНБ. Банките в България, октомври – декември 2016 г.
БНБ. Банките в България, октомври – декември 2017 г., <http://www.bnb.bg>
Годишни отчети на Алианц Банк България АД за съответните години.
Годишни отчети на Банка ДСК ЕАД за съответните години.
Годишни отчети на Банка Пиреос България АД за съответните години.
Годишни отчети на Българо-американска кредитна банка АД за съответните години.
Годишни отчети на Българска банка за развитие АД за съответните години.
Годишни отчети на Инвестбанк АД за съответните години.
Годишни отчети на Интернешънъл асет банк АД за съответните години.
Годишни отчети на Обединена българска банка АД за съответните години.
Годишни отчети на Общинска банка АД за съответните години.
Годишни отчети на Прокредит банк (България) ЕАД за съответните години.
Годишни отчети на Първа инвестиционна банка АД за съответните години.
Годишни отчети на Райфайзенбанк (България) ЕАД за съответните години.
Годишни отчети на СИБАНК ЕАД за съответните години.
Годишни отчети на Сосиете Женерал Експресбанк АД за съответните години.
Годишни отчети на Тексим Банк АД за съответните години.
Годишни отчети на ТИ БИ АЙ Банк ЕАД за съответните години.
Годишни отчети на Токуда банк АД за съответните години.
Годишни отчети на Търговска банка "Д" АД за съответните години.
Годишни отчети на УниКредит Булбанк АД за съответните години.
Годишни отчети на Централна кооперативна банка АД за съответните години.
Годишни отчети на Юробанк България АД за съответните години.
Тримесечен бюлетин на Асоциацията на банките в България, януари 2018, бр. 52.
Финансови отчети на банките за съответните години.
<https://www.ecb.europa.eu>

23.12.2018 г.